

Colecția PARASCA FĂT

Fata Pădurii și Omul Nopții. Frumușelele. Metamorfoze. Vârcolacii (Bosorcăii) (VI) - Legende mitologice din Maramureș (întâmplări, pețanii) -

Vârcolacii

Vârcolacii îs din coptii - din al triilea coptil. Dacă io am făcut coptil, el o făcut coptil, apoi din coptilu lui iesă vârcolac. El nici-i femeie, nici bărbat; îi neapt, îi un feli de nimnic, ca ieșit din societate. și au un mnez de coadă. Îs un feli de încrâncene.

D-apoi, hăi femeie bună, aieștia ieu laptele de la vaci. Îs lunateci. Luna îi împărțită în tri: îi lună nouă, lună plină și lună veche; ș-apoi în una dint-acele are semne - ori că are semne de femeie, ori că are semne de bărbat. Ș-apoi atunci umblă și fac necurățanii.

Io știu pe orecine, bărbat. Are o jurincă de tri ai. N-o mâna pe Izvoară, și mulge de la ié tri litări și jumătate de lapte pe zî. Ei?!

De la Ion Baias, 54 ani, Desești, 1978

Vârcolacu

Vârcolacu are putere să să transforme. Se dă de tri ori înapoi și se face om. Vârcolacu iese dint-al septetelea coptil, din aceeași familie - și are puteri mari.

De la Aurel Făt, 63 ani, Desești, 1981

O fost aici o mută cu două rânduri de măsele. Mă-sa o fost coptilă, mă-sa bătrână o fost coptilă, ș-apoi ziceu că aceie era Vârcolac.

De la Anuța Bledea, 82 ani, Sat-Şugatag, 1988

Vârcolacu să face câne din om, la zile mari - ori de Paști, ori de Crăciun. Se dă peste cap și se face câne.

O mărs o femeie să facă fân cu bărbatu. O strâns fân.

—Coată-mă-n cap - și s-o pus cu capu în poala ei.

După ce s-o pus în poală, o adurnit. S-o trezît și s-o dat și s-o dus.

—Mă duc în pădure să tai un par, să fac clai.

Zine cu un par și face clai.

—Hăi femeie, mă duc să aduc niște propte, da' tu te suie pe clai.

Vede femeia că zine un câne mare și sare pe clai la ié. Ș-o prins a da cu paru. Da' tăt i-o sfârticat di pe ié. Pe când o coborât femeia, amu zine și omu.

—Vai, obosît îs!

Umblă nouă hotără până se face așe.

—Hăi femeie, mai coată-mi în cap.

O adurnit. și vede femeia strele din sumna ei între dinții lui. Și l-o lăsat.

De la Florea Rus, 60 ani, Leordina, 1973

Acela se face din om câne și din câne om, cam tri zile pe lună, nu mai mult.

Așe am auzit din bătrâni și io.

Da' io știu o femeie p-aici care ar si de-acela feli, că în veci umblă tăt fărmată și zdărietă pe obraz. Bărbat n-are, s-o bată, c-o murit demult.

De la Docă Vișovan, 76 ani, Hărnicesti, 1987

Înainte de război o fost o întunecime de soare. și când o întunecat soarele, o fost luptă cu vârcolacu - umbla dupe soare să-l mânânce și nu-l putei vidé numa dacă punei un vas cu ape jos, o' te uitai pânt-un hârb afumat.

De la Vasile Turda, 73 ani, Săpânța, 1973

**La omu sărac,
Nici boii nu-i trag.**



3071

Foaie verde baraboi
Deseară-i clacă la noi,
Vin feciorii dăinălind
C-aud fuse sfârâind.
Ei în casă o intrat,
Fusale le-o apucat
Și-napoi nu ni le-o dat
Până nu i-am sărutat.
De la Florica Jurje, 57 ani, Cicârlău, 1987

3072

- Răsărit-o găinușa,
Hai, mândră, deschide ușa!
- Du-te unde-ai fost asară
Să-ți deschidă ușa iară!
- N-am fost, mândră, nicări,
Toată noaptea-am stat p-aci,
Da', tu, mândră, te-ai culcat
Și pe mine m-ai uitat,
Cu capu cătă perete,
Cu gura arsă de sete.
De la Florica Jurje, 57 ani, Cicârlău, 1987

**Colecția
MITRUT ȘOVAGĂU din Rus**

3073

Hai, mândruță, sai pârleazu
Să ne povestim necazu,
Hai, mândră, să trecem dealu'
Să ne povestim amaru',
Hai, mândră, cu mine-n lunci
Că ț-oi cumpăra păpuci,
Hai, mândruță, haida, haida,
Nu cătă că-i udă iarba.
Vino, mândră, de-i veni

Până-n fundu grădinii
 C-acolo-om sta ş-om vorbi
 Peste căti ani ne-om tâlni.
 Peste doi ori peste tri
 Nu ştiu de ne-om mai tâlni,
 Peste tri, o peste patru
 Nu ştiu, mai vedea-ne-om altu.
 Noapte bună, mândră bună
 Astă-i sara de pe urmă
 Care te mai țin de mână.

3074

Când a trece luna noru
 Să vii, mândră, să-mi dai doru
 Când a trece noru luna
 Să vii, mândră, să dăm mâna,
 Să mai dăm mâna o dată
 Şi guriţa sărutată.

3075

Dorul meu şi al mândrii
 Altu nu s-or mai tâlni,
 Dorul meu şi-al mândrii mele
 Altu nu ş-i-or da inele
 Şi nici zgardă de mărgele,
 Da' nici buze subtirele.
 Trage, mândră, trage, iară
 Ne-am iubit un an şi-o vară
 Ne-am despărțit într-o sară,
 Ne-am iubit un an şi-o lună
 Ne-am lăsat de voie bună.

3076

Doru meu şi-al mândrii mele
 De s-ar face-un pod de stele
 Peste dealuri şi vâlcele,
 Ca să treacă drag cu drag



Nu-i slobod a toarce la lună, ori în ce zî a si. La cine toarce, zine Vârcolacu pe ața ceie.
 O tors o femeie ş-o zinit Vârcolacu pe ața ceie ş-o mâncat luna - ş-apoi o fost intuneric.
 Ş-o d'isat că dac-a toarce, a zini Vârcolacu ş-a mâncă-o şi pe ié, hireşuc.

De la Florea Rus, 60 ani, Leordina, 1973

Mni-o povestit on om că noaptea, pe la vo douăsprăzece, o auzît cânele mânçandu-să cu alt câne. O zîs c-o ieşit afară ş-o dat cu o ptiatră în cânele străin. Şi dupe ce-o dat cu ptiatra o auzît:

- Vai, măi Ioa, ce m-ai lozit!

S-o dus în casă şi i-o spus la femeie c-o lozit on câne şi cânele o zîs:

- Vai, măi Ioa, ce m-ai lozit!

O zîs femeia:

—Nu grăi bolunzăni, culcă-te!

A doua zî o zinit vecina la ei lozită la cap, că o nimerit-o în cap. O întrebăt-o ce-o făcut şi ié o zîs oreicum câtilin că s-o lozit.

De la Maria Grigor, 35 ani, Fereşti, 1987

Doi feciori zineu înt-o noapte de Anu Nou din Hărnicesti, de la orece fete. Pe Glod o sărit la ei de dup-on gard, un câne mare, alb. Unu ave un băltăgaş la el ş-o dat în câne. L-o lozit în cap. Cânele o fugit tăt scheunând cătă Hărnicesti. A doua zî o zinit la dotor un fecior din Hărnicesti, lozit în obraz. N-o spus cine l-o lozit, nici n-o părât pe nime, fă' o zîs că nişte feciori din Desăştii l-o bătut tare rău, da' nu-i cunoaşte.

Ceia atunci o zîs:

—Mă, d-apoi noi am lozit un câne mare, albu, nu un om.

Şi tătă lumea o ştiut.

De la Luchiana Făt, 56 ani, Deseşti, 1977

O zîs mama c-o făcut ptită-n cuptiori, mară pe zî. Pe meşter grindă era rând de ptită, la femei.

O făcut ptită ş-o pus ptita pe laiţă, în casă. Mama cu noi durné în sură. Feciorii i-o fost în sat. N-o inchis uşa la casă bine cu cheia, c-o gândit c-or zini feciorii. Înt-o vreme, o auzît uşa la tindă. O mai stat o vreme şi n-o auzît nimnic. S-o dus să vadă ce-i. Adică în mnijlocu căsî, un câne mare, albu, mai mare ca un diţal. Mama s-o dus la fereasta de cătă ocol, că era deşisă, ş-o strîgat pe fereastă:

—Ohi, afară!

O gândit prima dată că-i câne, ş-o mărs la ptită s-o mânânce, da' n-o început nimnic din ptite. Ptitele o fost tăte pe laiţă, aşe cum le-o pus. După ce-o strîgat, o ieşit cânele în uliţă, pe poduţ. O stat în pticioare ş-o urlat cine şti' căt de hâd, ş-apoi s-o dus.

Cânele-i câne, căt de mare să sie, nu poate si mai mare ca un diţal.

Era un om la noi şi ziceu că-i Vârcolac. Oaminii fi ziceu Colac, de la Vârcolac.

De la Maria Roman din Vadu Izzi, 64 ani, Deseşti, 1983

Ziu odată de la Baie cu Păläguţa Florii. Pe când suntem pe Deal, la o fântână, ne punem jos să mânçăm. Pe când ne punem jos, bărbatu-so zice că el are de mărs, şi se duce până în pădure. Stăm noi şi-l aşteptăm, da' nu mai zine.

Şi înt-o vreme îl videm numa că apare tăt rupt, tăt sfârticat şi zdăriet şi gol, ca-n ceasu în care s-o născut. Nărocu nost că ne-o dat un om o pereche de ciucuri. Dup-ace mă tâlnesc cu ié şi-m spune că se scoală noaptea din pat, când fi lună plină şi se duce şi-ntoarnă-n zori de zî tăt tină şi sfârticat de ţi-i mai mare groaza.

De la Maria Hotea Bulendroaie, 82 ani, Deseşti, 1973



Felician Săteanu: Babă și Moș la tineri necăsătoriți, Expoziția "Masca", Muzeul Sighet, 2004.

O femeie o avut bărbat vârcolac. Zice că ave on mniez de coadă și oreocate zile pe lună se facé câne și dispăré de-acasă.

Dupe ce dispăré el, tăt ziné la ié în casă on câne mare, alb. O dată o zinit ș-o mușcat-o de ptior și ié l-o lozit cu cujálca peste labe și peste cap; s-o apărat de el, c-o sărit pe ié. L-o bătutu până or fujit. În ceie noapte o zinit el acasă, tăt fărmat și vânăt.

Ié ș-o dat sama și i-o dat drumu și altu veci nu s-o mai măritat, o trăit singură. Aceia nu au prunci, o' de au, nu-s de treabă.

Și femeia ceie o avut on prunc, da' cu on cap mare, plin de ape, sur la obraz și era la tri ai numa cât on cocon de-o lună. N-ave ptiorucă, fă' cât o coadă de lingură de groasă. Si nu umbla în pticioare, nu grăié, era on feli de tricozăne; on cocon zălăzit. Da' o murit pruncu-acela.

De la Lucia Verdeș, 25 ani, Desești, 1987

Părasca Ciocii mni-o spus că bărbatu-său se scula noaptea din pat și se ducé. O zis că ié se trezé noaptea și numa vidé că nu-i în pat. și dacă se ducé, ziné tăt goniță până la brâu, că umbla pân ierburile ude și p'ângă râu și cine ști' pe unde.

Înt-o noapte, dupe ce-o zinit tăt goniță, s-o băgat în pat ș-o adurnit și i-o ieșit o coadă flocoasă ca la mât, p-atâta. Si cine ști' cum s-o spăriet de el, da' n-o spus la nime și nu l-o lăsat, c-o avut prunci și unde să se ducă. Da' o murit, n-o trăit mult.

O zis că pe când ziné acasă, se zărē de zuă.

De la Maria Hotea a lu Prună, 78 ani, Hămicești, 1987

O zinit acoale, înt-a gostatului, unu, on om - pe când o dat a-nsăra. S-o pus su clacie ș-o prins a smulge din clacie. O șazut lângă clacie. Am gândit că-i bat; apoi am gândit c-a dohăni ș-a aprinde clacia. M-am tăt uitat după el și am văzut că

**Lucru bine început
I pe jumătate făcut.**

Peste codrii cei de fag,
Ca să treacă doi cu doi
Si noi, mândruță, amândoi.

3077

De când n-am fost la mândra
N-o fost cosită iarba
Ş-amu-i mare otava.
Greu ii dealu de suit,
Două mândre de iubit,
Greu ii dealu de urcat -
Musai una de lăsat.
Ciudă mi-i că-mbătrânesc
Că din toate îngăduiesc
Si din lucru, și din mărs
Si din mărs, și din vinit
Si din mândre de iubit.

3078

Doamne, nu bate omu
Îi ie mintea și norocu
Că-i bătut el săracu.
Când mă scol aş și mâncă,
Când mănânc m-aş și culca,
Hai, mălai, să te mănânc,
Haida, noapte, să mă culc.

3079

Bate, Doamne, oaminii
De care nu pot trăi
Si mă bate și pe mine
De fac rău la oarecine.

Colecția MARIA COVĂZĂ

Strigături de la Vișeu

3080

La mândruță pe lăicioară
Tăt o lingură ș-o oală
Ş-un coptil în ptelea goală.
De la Ileana Covăză, 48 ani, Vișeu de Sus, 2003

3081

Ce te ții, bade, măreț
Că n-ai casă, nici livezi
Si teptaru de pe spate
L-o făcut mă-ta pe lapte.
Ce te ții, bade, -așe mare,
Ştiu că nu răsare soare
Din vârvuțu căsii tale
Că răsare mai în jos -
Sunt feciori și mai frumoși,
Că răsare mai în sus
Si mai hâzi ca tine nu-s.
De la Ileana Covăză, 48 ani, Vișeu de Sus, 2003



3082

Vai, bdiata femeia mé
Tătă lumea-o zis că-i ré
Numa eu tăt zic că-i bună:
Spală rufelete la lună
Şi le-ntinde pe surcele -
Hărăie cânii la ele,
Nu ştiu, cânii hărăiesc,
Ori păduchii părăiesc.

De la Ileana Covăză, 48 ani, Vișeu de Sus, 2003

3083

Mult mă mnir şi mi-i năcaz
Că stați aicea, bărbăti,
De nu mereți şi lucrați!
Ce-aşteptați? Să vindem ouă,
Să vă luăm horincă vouă?

De la Ileana Covăză, 48 ani, Vișeu de Sus, 2003

3084

Vai, bdietu bărbatu meu,
Tătă lumea-o zis că-i rău,
Numa eu tăt zic că-i bun:
Face fân pe la Crăciun
Şi atunci face polog
Când îngheată apa-n toc
Şi-l strânge la Bobotează
Şi face căptiți pe gheată.

De la Ileana Covăză, 48 ani, Vișeu de Sus, 2003

3085

Măi bărbate, măi bărbate,
Tăt te lauzi că mi-i bate!
Bătută-s de Dumnezău
De când port numele tău,

pleacă în patru pticioare cătă drum și zine să treacă drumu. În drum s-o fost oprit mașina gostatului. El o stat pe sănț. Şoferiu tăt o făcut aşe cu becurile: le-o potolit, le-o aprins, le-o potolit, le-o aprins. Când le-o potolit, o dat să treacă, da' iară le-o aprins. Tăt l-o hărăit și apoi o trecut sănțu înapoi și s-o dus su clacie și s-o culcat acolo. Da' tăt în patru pticioare. Mnie mni-o părut bine.

A tria zî o zinit o femeie ș-o zîs că fecioru ei o zinit pe linie în patru pticioare și l-o pterdut aici oreunde. O gândit că s-o băgat în pădure. Da' o fost Tânără femeia.

Ié l-o urmărit cu autobuzu, că o văzut că se îmbracă și pleacă de-acasă - da' aici l-o pterdut.

Se feré de oamini când îi ziné ceasu, se dezbrăca în ptelea goală și umbla în patru pticioare. I să strămuta fața.

I-am spus că io am văzut pe unu su clacie. Altă femeie i-o spus că s-o băgat unu înt-o casă din Berbești și era tăt rupt, tăt tină. Femeia o zderat ș-o zîs să țin io niște zile, să scape de năcazu-acela. Io i-am spus că pântru bine țin, da' nu mă leg c-oi puté fa' orece.

De la Maria Oană, 80 ani, Ferești, 1987

Umblam înt-o sară pân sat cu feciorii. Şi când am ajuns petre beserică, văd o gâscă mâncând carne pe gardu besericii. Mă, ne-am luat dupe ié, s-o prindem. Ne-am gândit c-om fa' o frigare la o casă. Cum s-o îngustat valea, am gândit c-om prinde-o ș-am tăt hăituit-o. Da' n-am putut-o prinde, ș-am lăsat-o. Când ne-am întors pe uliță-n jos - eram aproape de casa unei femei de care știem că-i bosorcoaie, că bărbatu ei tăt horé pe la nunți:

Tăti oaminii au femei
Numa a me nu știu ce-i.

Şi videm gâsca intrând în casă.

De la Găvrilă Stan, 26 ani, Săpânța, 1974

Vârcolacu era om ca oaminii și numa o dată se făcă câne și meré în sat, se mâncă cu cânii ș-apoi iar, când îi ziné vremea, se făcă om. Bosorcăii ieu laptele de la vaci. Şi io am pățit cu vaca. Ș-apoi am făcut și io ce m-o-nvățat orecine. Am luat nouă surcele de la tăietori, le-am ars ș-am dat cenușa la vacă:

- Cine mni-o luat laptele, să ieie mana și dulceața c...lui.

Ş-apoi am luat săcurea, am pus pe tăietori sămătișă, și după ce-am pus pe tăietori sămătișă, am tăiet-o cu săcurea. Ș-apoi îi ptere vaca la cine ț-o luat laptele. I-o perit vaca, ș-am știut cine mni-o luat laptele.

De la Doca Ivanciuc, 78 ani, Bârsana, 1985

Niște oamini treceu cu oile la pădure ș-o trecut pe lângă un vârcolac. Vârcolacu mâna un car cu boi. Cum o văzut oile, s-o pus jos ș-o prins a mulge lapte de la cuiu carului. Pe când o ajuns cu oile sus, o văzut că oile n-au nici un strop de lapte.

De la Aurel Făt, 63 ani, Desești, 1981

Scăunuțu

Demult, era în sat o femeie care mulgé mai mult lapte de la meliță ca altele de la vaci. Puné melița lângă poartă și prindé a melița cu melița goală și cum trecé ciurda, tăte vacile să opreă la poarta ei, punee capu pe poartă și prindeu a răgi și dupe ce trecé ciurda, ié mulgé.

Şi mai erau și alții vârcolaci, care cu treaba lui și cu realele lui.

S-o grăit șesă feciori să-i prindă, să știe cine-s. Cum o început postu Crăciunului, o prins a ciopli un scăunuț, în șesă dumineci. Şi siecare lucra pe el: unu un ptior, altu cioplé, altu găuré, până l-o gătat. În sara de Crăciun, la Litie, unu s-o urcat călărește pe el și s-o dus până înaintea altariului, ș-o prins a-i vidé: unu cu cofa, altu cu donița, altu cu bube și cu boli, altu cu coconi mnici, altu câne - și i-o cunoscut pe tăti. I-o văzut pe tăti bosorcăii, care cu ce lucră.

La țigan să nu te-ncrezi:
Mereu o să pterzi.

Pe când s-o rădicat de pe scăunuț, scăunuț n-o fost ca-n palmă. L-o furat dracu, c-o fo' a lui, dac-o lucrat pe el dumineca. Da' dup-ace, vârcolacii, mânioși, s-o strâns ș-o aprins beserica și de-abdé o potolit focu.

De la Maria Hotea Bulendroaie, 82 ani, Desești, 1973

Bosorcăii

La noi, un moș ș-o babă, bătrâni - atâta le era avereia: două vaci albe cu coarne mari ca boii ceia de Ardel - Găvrila Toderichii-i zice.

Amândoi moșii fumau cu pipa și țineau bagău. Moșu era și vătămat. Vacile lor nu se lungau niciodată, nu fătau niciodată și arau cu ele la tăți oaminii ca și cu doi boi.

Io i-am prins odată bosorcălind. M-o mânat mama să zie să ne are; aveu plug de-acela-ntorsători înt-o brazdă. I-am aflat pe babă în grajdi și pe moș în sură. Baba cu donița la vacă. Moșu da cu muchia săcurii în peretele grajdului:

—Da-o-a Mândraia, da!

—Asuda-o-a Lunaia, asuda, de la Brândușa, de la Bumba, de la Suraia, de la Breaza, de la Ptistrui, de la Zorica...

De la Aurel Făt, 69 ani, Desești, 1987

Bosorcăii ieu laptele de la vaci. Unu mni-o povestit c-o muls lapte de la meliță; o mărs cu o doniță de lapte de la meliță. O zis c-o zis:

- Farto, Sură, ne(a) Ciacole!

El o spus că s-o pocăit.

Acela o fost Pintea Cușmanilor.

De la Nastasie Bledea, 53 ani, Sat-Șugatag, 1988

Mama, cu bunicu și cu un om din vecini și cu fata lui s-o dus după vaci la târg. S-o culcat la niște pretini până dimineață și-apoi o plecat cu vacile cătă casă.

Pe când o fost pe Deal, fata vecinului ș-o întors pe dos guba și sumna.

Tată-său zice numa:

—Măi, măi, măi!

Pe când o ajuns acasă mama cu bunicu, vaca n-avé lapte în jumătate pulpa. S-o dus la vecin și i-o spus, da' vecinu s-o supărat. O făcut ei ce-o făcut, până când s-o gândit să deie de tri slujbe. Cum s-o gătat slujbele, o vinit vecinu și i-o spus:

—Măi vecine, nu-m omorî vaca!

Da' nu mai aveu ce face. Pe când s-o dus acasă vecinu, vaca lui o crepat și tăt grajdul era plin de lapte.

Pe desără, la vaca lor o zinit laptele vale.

Alții mulgeu vaca pe un păstrăv - și vaca bosorcoaii crepa.

De la Aurel Făt, 63 ani, Desești, 1981

Bosorcoaia

Bosorcoaiele au on mniez de coadă; ieu laptele de la vaci. Avém un uncheș în capătu satului și era ciurdă și vaca lui numa răgăcând ziné din ciurdă petre o casă și-i cur(g)eu lacrămnile vale. Își întindé capu peste vramniță și răgăcă la casa ceie. Oricine-i supărat după mana lui - uncheșu s-o dat ș-o adus on păstrăv, i-o tăt știmbat apa să nu moară, ș-o muls pe el. Și cum o muls, vaca vecinii o crepat ș-o curs laptele din ié vale; cum știi că mere valea.

De la Docă Vișovan, 76 ani, Hărnicesti, 1987

Luatu laptelui

A me s-o nemniciit, o vacă. I-o luat laptele. O fost fătată de tri săptămâni și numa am văzut că n-are lapte, că-i scade laptele, până n-o fost deloc.

N-am avut nici la dijé; o trebuit să vând dițaua. S-o betejit ș-o perit.

Sunt femei că numa-s învălite cu ptele.

Vaca tăt s-o uscat, și s-o uscat; am umblat cu ié pe la dostori, da', heaba, nu i-o zinit laptele.

Luna vede,
Da' nu spune.

Bătută-s de Precista

De când îs la masa ta:

Eu mă plâng că n-am cămeșă,
Tu îmi spui să am coleșă.

De la Illeana Covăză, 48 ani, Vișeu de Sus, 2003

Colecția DUMITRU FELICIAN FĂRCĂS

Strigătură din Unguraș

3086

Haida, haida,
Nu cota că-i udă iarba
Că iarba de s-a usca
I vini, nu te-oi chema.
Unguraș, 2004

Colecția EMIL DOMUȚA

Strigătură din Codru

3087

Bate, măi, să margă val
Să s-aduie doru deal,
Să coboae pe vălcé
Până la mândruță mé,
Să coboae pe vălcèle
Până la mândrile mele;
Ş-apoi bate, să s-audă
După deal ca și pe luncă.
Asuaju de Jos, 2002

Colecția ANDREI GROBEI

Strigături din Tara Chioarului

3088

Cântă cucu pe Gutâi -
Rămâi, tu, sătuc, pustii,
Cântă și pe Mogoșa -
Duce-m-oi și l-oi lăsa.
De la Nicolae Ungur a Manei, 20 ani,
Coaș, 1925

3089

Fost-am a peți-n Borlești
La fată cu cai domnești,
Caii-s buni și îmi plac bine -
Numa fata nu-i de mine.
De la Nicolae Ungur a Manei, 20 ani,
Coaș, 1925

3090

Ce haznă de două sute
Și la buze cât o cute?
Mai bine două vițele -

Și cu buze subțirele,
Fetițele frumușele.
De la Nicolae Ungur a Manci, 20 ani,
Coaș, 1925

3091

De când joc fete pe-ales
N-am dohan să dohănesc,
De când joc pe care-apuc
De dohan abia mă duc.
De la Nicolae Ungur a Manci, 20 ani,
Coaș, 1925

3092

Numa-atâta-i vara vară
Până-i patu mândrii-asfără,
De când patu l-o băgat
Și cu vara s-o gătat.
De la Nicolae Ungur a Manci, 20 ani,
Coaș, 1925

3093

Cât ai dat pe rumele
T-ai putut lua vițele
Să meri sara să le mulgi,
Nu la troacă să te ungi.
De la Nicolae Ungur a Manci, 20 ani,
Coaș, 1925

3094

Când erai, leliță, fată
Îmblai tăt nepieptănată,
Da' de când ești măritată
Îmbli numă pieptănată.
De la Nicolae Ungur a Manci, 20 ani,
Coaș, 1925



Io n-am făcut nimnic; în afară de ruga lu Dumnezău, nu știu.

De la Anuță Bledea, 82 ani, Sat-Şugatag, 1988

Bosorcău

O zîs on om cătă o femeie:

—Vrei să mânânci mniere de stupti?

—D-apoi de unde?

—Îi vidé cum a zini vecinu cu ié. Uită-te pe vale-n sus și spune ce-i vidé.
S-o uitat ș-o văzut numa cătane. Și-nt-acele drojde o sosît vecinu cu blidu de mniere.

—Vrei să-i vezi pe ceia doi fugiți?

—Vreau.

—Noa, hai în casă și uită-te-n oglindă.

S-o uitat în oglindă și i-o văzut p-acea drăgostindu-să zua-n amniaza mare.

De la Pălăguță Roman, 45 ani, Desești, 1987

Socu

O fată de la noi s-o dus de noră. Soacră-sa o zîs cătă ié:

—Tu, noră, dacă vrei să trăim bine, tu, când ț-oi spune că am de lucru, să nu vezi și să n-auzi.

S-o gândit ié, măi, d-apoi ce poate ave soacra de lucru și io să nu văd și să n-aud.

Înt-o marț sara o zîs soacră-sa:

—Hăi, noră, în sara asta am de lucru. Tu fă bine și te culcă, da' cu capu su perină.

Ș-așe s-o culcat că nu ș-o putut pune mintea cu baba și cum ș-o pus capu su perină, numa o auzit în pod ca-ș-acele muzici și jocuri și cinghiteauă și lanțuri! Da' n-o scos capu, că s-o temut.

De-acoale, minten-minten, marț sara și joi sara, soacră-sa ave de lucru.

În grădină, în gard, era un soc. O văzut ié că în tătă zua soacră-sa mé și tré pe lângă soc fuga-fuga, dând din mânuri. Ș-o pândit-o. Când trecé pe lângă soc, zicé:

—Bună zua, soc Pantelimon!

D-apoi că trebuie și să-l tâlnea cu voarba, că dacă nu, o feșté. De bugheți ori o vinit în casă zdărietă și lozită și vânătă.

Și n-o spus nora la nime nimnic, până dupe moartea ei.

De la Ioana Sacalăș, 62 ani, Baia Sprie, 1985

Bosorcaia

O tras a muri o bătrână și m-am dus la ié. O zîs să ies afară că tare jîb se mișcă o balegă în mnijlocu căsii. Am ieșit și m-am dus la o vecină ș-am zîs să zie și ié și să aducă o lumnină. Pe când ne-am băgat în casă, în locu balegii era un zerme mare și zermele să-nvârté acolo. O ieșit zermele ș-o trecut tomna p'ângă pticioru mneu. Cum o trecut pragu, s-o-mburdat peste prag. Da' nu m-am speriet, m-am uitat la el cum te-ai uită la un cocon, așe de fain l-am văzut la obraz.

M-am luat după zerme și zermele o trecut pân gard în grădină, da' și când o trecut pân gard, s-o-mburdat cu tătu. M-am întins să-l văd peste gard, da' n-am mai văzut nimnic.

Atunci bătrâna o murit.

Am spălat-o cu vecina, am aşazat-o pe laiță și pe când am aşazat-o, o început să-i iasă pe gură păduchi mari cu păr pe spate. Ști' Dumnezău căt o ieșit!

Am pus-o în sicriu, am pus capacu, da' ne-am temut să nu iasă grozurile-acele ș-am făcut rând de ceară de aldini ș-am liptit sicriu pe dungi. Da' pe când o fost la părăstas, o-nceput să iasă pe la capu scriului.

De la Ioana Sacalăș, 63 ani, Baia Sprie, 1986